Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Valtiovarainvaliokunta tiistai 01.10.2024 klo 12.00 / / Asiantuntijapyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Suomen Yrittäjät katsoo, että hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 laittaa toimeen hallitusohjelman ja kevään kehysriihen päätöksiä. Esitys on vahvasti julkista taloutta tasapainottava. Katsomme, että julkisen talouden tila huomioon ottaen ehdotus on mittaluokaltaan välttämätön.

Samaan aikaan on hyvä tunnistaa se, että ehdotus ei välttämättä riitä hallituksen asettamaan tavoitteeseen velkasuhteen kasvun pysäyttämisestä hallituskauden lopulla. Tavoitteen saavuttamiseen vaikuttaa voimakkaasti se, miten talous tulee elpymään. Isoina jatkuvia alijäämiä selittää osin ennakoitua heikompi talouskehitys. Ehdotettavat leikkaukset heikentävät osaltaan suhdannetilannetta ja voimakkaan, mutta välttämättömän sopeutuksen riskinä on, että se syventää ja pidentää laskusuhdannetta.

Tässä tilanteessa keskiöön nousevatkin toimet kestävän talouskasvun aikaansaamiseksi. Suomi on kasvun kynnyksellä ja tässä tilanteessa on tärkeää varmistaa, että yritysten palvelut ja kannusteet kasvuun ovat kunnossa. Raskaiden säästöpäätösten vastapainoksi hallitus on tehnyt joitain oikeansuuntaisia päätöksiä investointien lisäämiseen kannustaviksi toimiksi. Valitettavasti toimet on mitoitettu sellaisiksi, että yli 99,5 prosenttia suomalaisista yrityksistä jää niiden ulkopuolelle.

Selvitäksemme, on Suomessa välttämätöntä saada aikaan laaja-alaista talouskasvua. Sitä ei synny vain leikkaamalla. Suomen houkuttelevuutta yritysten, investointien ja osaajien kohdemaana on parannettava. Valtiolla on oltava rohkeutta tutkimus- ja kehitystoiminnan, osaamisen ja osaajien lisäämiseksi. Toimintaympäristön on oltava sellainen, että yrityksillä on kykyä ja halua kasvaa.

Kasvun merkittävä rajoittaja – taantumasta huolimatta – on sopivan työvoiman ja osaajien saatavuusongelma. Samalla kun hallitus lisää Suomen houkuttelevuutta yritysten ja osaajien kohdemaana, antavat sen useat maahanmuuttoon liittyvät kiristykset Suomesta toisenlaisen viestin. Lisäksi

katsomme, että talousarvioehdotukseen liittyvä osaamisesta leikkaaminen on lyhytnäköistä politiikkaa. Säästöt toisen asteen hankerahoituksesta ja ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta nipistämällä eivät ole perusteltuja. On selvää, ettei tällaiset leikkaukset vahvista julkista taloutta pidemmällä aikavälillä.

Suomen Yrittäjät katsoo, että Suomessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota kasvutoimiin, vaikka talousarviopolitiikan lähtökohta onkin ensisijaisesti sopeuttaminen. Tämä talousarvioehdotus ei ole suhdanne- tai rakennemielessä kasvubudjetti vaan leikkausbudjetti.

Pidämme hyvänä sitä, että talousarvioehdotuksessa ei leikata parlamentaarisen TKI-työryhmän periaatteista nostaa Suomen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitusta. Samaan aikaan on tunnistettava se, että se kuitenkin alkaa vaikuttamaan aikaisintaan vasta vuosikymmenen lopulla. TKI-panostusten lisäksi on välttämätöntä löytää toimia, joilla nopeutetaan kasvua.

Tähän asti on menty leikkauskärki edellä, mutta tästä eteenpäin tulisi kiinnittää huomiota ennen muuta kasvun elementteihin. Puoliväliriiheen ei voida lähteä sillä kulmalla, että jos suhdanneluonteinen talouskasvu säilyy heikkona maailmantilanteen takia, hallitus on ensisijaisesti valmis tekemään lisäsäästöjä, vaan hallituksen tulee olla valmis toimiin, joilla saadaan aikaan laaja-alaista kestävää kasvua.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
ekonomisti